Lietas Nr. 11370045115
Lietas arhīva Nr. K07-0186-15/5

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2015.gada 27.jūlijā

Aizkraukles rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese L.Baltmane-Zepa
ar tiesas sēdes sekretāri G.Volkmani,
piedaloties prokurorei D.Piktjalei,
atklātā tiesas sēdē iztiesāja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas.

Tiesa

konstatēja:

/pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas), atrodoties alkohola ietekmē.

2015.gada 11.jūlijā ap pulksten 14.30 /pers. A/ Pļaviņu novada Vietalvas pagastā pa ceļu V944 Pļaviņas-Jaunmuiža virzienā uz ceļu V915 Koknese-Odziena-Jāņukalns-Bērzaune vadīja zemnieku saimniecībai piederošu traktoru T-40AM, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/ LC, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (tās ir atņemtas), būdams alkohola ietekmē. Pie minēto ceļu krustojuma /pers. A/apturēja Valsts Policijas Zemgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Patruļdienesta rotas darbinieki, kuri konstatēja, ka /pers. A/ nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību. Veicot pārbaudi ar portatīvo izelpojamā gaisa kontroles aparātu, /pers. A/ konstatēja minimālo alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 1,0304 promiles, kas atbilst alkohola koncentrācijai asinīs un par ko tika noformēts administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PC132196.

Ar savām noziedzīgajām darbībām /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā.

Tiesas izmeklēšanā apsūdzētais savu vainu atzina pilnībā visā viņam izvirzītajā apsūdzībā, neapstrīdēja noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiskos apstākļus un juridisko kvalifikāciju, izteica lūgumu neveikt pierādījumu pārbaudi.

Prokurore izteica viedokli, ka lietā nav nepieciešams veikt pierādījumu pārbaudi, jo konstatēti Kriminālprocesa likuma 499.pantā paredzētie apstākļi.

Tiesa saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu nolēma lietā neveikt

pierādījumu pārbaudi, jo apsūdzētais atzina savu vainu izvirzītajā apsūdzībā un lūdza neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav radušās šaubas par apsūdzētā vainīgumu un noziedzīgā nodarījuma juridisko kvalifikāciju. Tiesas sēdē apsūdzētajam izskaidrota pierādījumu pārbaudes neveikšanas procesuālā būtība un sekas.

Tiesa konstatē, ka apsūdzētajam celtā apsūdzība atbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas noteikumiem (*sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta apkopoto tiesu praksi noziedzīgo nodarījumu kvalificēšanā, ja lieta izskatīta bez pierādījumu pārbaudes, 2013.gads, 6.lpp.*) un ar lietā esošajiem pierādījumiem ir pierādīts, ka apsūdzētā faktiskās darbības ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas, lietā ir pierādīts apsūdzētā vainīgums. Apsūdzētais ir sodāms, taisot notiesājošu spriedumu, kā to paredz Kriminālprocesa likuma 520.pants.

Tā kā tiesas sēdē pierādījumu pārbaude netika veikta, tad, ievērojot Kriminālprocesa likuma 527.panta trešajā daļā noteikto, šajā spriedumā pierādījumu analīze un to uzskaitījums nav nepieciešams.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantu apsūdzētajam ir piespriežams sods tādā apmērā, kādu nosaka Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcija, ievērojot Krimināllikuma Vispārīgās daļas noteikumus. Krimināllikuma 46.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību, savukārt, nosakot soda mēru, saskaņā ar šī panta trešo daļu tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta trešās daļas nosacījumiem tiesas izmeklēšanā pārbaudot apsūdzētā personu raksturojošos datus, tiesa konstatēja, ka apsūdzētais agrāk nav sodīts, ir sodīts administratīvi ar naudas sodu un aizliegumu iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības *(lietas 19.lapa)*. Apsūdzētais tiesas sēdē paskaidroja, ka ir otrās grupas invalīds, pārtiek no invaliditātes pensijas un sievas pensijas.

Atbilstoši Krimināllikuma 7.pantam izdarītais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums, ko izdarot, apsūdzētais apdraudējis gan savu, gan citu drošību transportlīdzekļu kustības sistēmā.

Tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu un 48.pantu nekonstatē apsūdzētā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Nosakot soda veidu un mēru, tiesa ņem vērā arī to, ka apsūdzētais piekrita lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, tā izmantojot savas tiesības uz sadarbību, ko nosaka Kriminālprocesa likuma 21.pants. Tas, ka apsūdzētais izmanto savas tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli, bet ir ņemams vērā pie soda veida noteikšanas (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta nolēmumu lietā SKK- 232/08*).

Atbilstoši Krimināllikuma 35.panta otrajai daļai soda mērķis ir aizsargāt sabiedrisko drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm (*sk. A.Judins. Krimināsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts, 7.lpp*).

Tiesa par atbilstīgu un samērīgu, atbilstošu soda mērķim un soda veida

ietekmējošajiem apstākļiem, apsūdzētajam uzskata sodu brīvības atņemšanas veidā uz četriem mēnešiem, nosakot sodu nosacīti ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem.

Krimināllikuma 46.panta ceturtā daļa noteic, ka brīvības atņemšanas sodu par (..) mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem. Minētais soda noteikšanas princips attiecināms arī uz konkrēto gadījumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 40.pantu piespiedu darbs (..) ir piespiedu iesaistīšana sabiedrībai nepieciešamajos darbos, ko notiesātais (..) izcieš, veicot dzīvesvietas apvidū piespiedu darba izpildes institūcijas noteiktos darbus no pamatdarba un mācībām brīvajā laikā un bez atlīdzības.

Krimināllikuma 40.panta otrā daļa noteic, ka piespiedu darbs nav piemērojams darbnespējīgām personām. Lai arī Krimināllikums sīkāk nepaskaidro, kas ir darbnespējīga persona, tomēr saprotams, ka par darbnespējīgu uzskatāma persona, kuras darba spējas sakarā ar vecumu, slimību, invaliditāti, maternitāti ir ierobežotas vai to vispār nav. Šiem cilvēkiem ir nepieciešama sociālā aizsardzība un pienākuma uzlikšana strādāt var nelabvēlīgi ietekmēt šo cilvēku veselības stāvokli *(sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2007.gada 8.novembra lēmums lietā Nr.SKK-J-571/07)*.

Līdz ar to tiesa secina, ka apsūdzētā veselība liedz piemērot sodu piespiedu darba veidā, jo pretējā gadījumā tiktu bojāta apsūdzētā veselība, kas ir klajā pretrunā ar cilvēktiesību pamatprincipiem. Šis soda veids ir apsūdzētajam neatbilstošs un ar šo soda veida nav iespējams sasniegt krimināls oda mērķi.

Pamatsods naudas soda veidā apsūdzētajam nav piemērojams, jo Krimināllikuma 41.panta otrās daļas 2.punktā norādīts, ka par mazāk smaga nozieguma izdarīšanu piemērojams naudas sods piecu līdz simt piecdesmit Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā. Atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai, nosakot apsūdzētā mantisko stāvokli, tiesa secina, ka šis soda veids ir apsūdzētajam neatbilstošs, jo apsūdzētā vienīgie ienākumi ir invaliditātes pensija.

Piemērot apsūdzētajam par izdarīto mazāk smago noziegumu pamatsodu īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, kas apsūdzētajam būtu jāizcieš reāli, tādējādi apsūdzēto izolējot no sabiedrības, nav lietderīgi, jo šāds sods būtu pārāk bargs. Krimināllikuma 55.panta pirmās daļas nosacījumi nepieļauj iespēju noteikt brīvības atņemšanas sodu nosacīti, ja brīvības atņemšana tiek noteikta apmērā līdz trīs mēnešiem, kā tas ir īslaicīgas brīvības atņemšanas gadījumā.

Piespriežot apsūdzētajam sodu brīvības atņemšanas veidā, tiesa ņem vērā Krimināllikuma 55.panta paredzēto iespēju vainīgo notiesāt nosacīti, ja tiesa, ņemot vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību un citus lietas apstākļus, iegūst pārliecību, ka vainīgais, sodu neizciešot, turpmāk neizdarīs likumpārkāpumus.

Izvērtējot nosacītas notiesāšanas piemērošanas nosacījumus, tiesa atzīst, ka pie soda noteikšanas ir likumīgs pamats piemērot Krimināllikuma 55.pantu. Ņemot vērā nosacītas notiesāšanas būtību, proti, saskaņā ar Krimināllikuma 55.panta desmito daļu, ja nosacīti notiesātais pārbaudes laikā izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu, piespriestais brīvības atņemšanas sods ir izpildāms reāli, konkrētajā gadījumā pārbaudes laika noteikšana apsūdzētajam būs audzinošāks sods par reālas brīvības atņemšanas sodu, jo tas dos iespēju apsūdzētajam arī turpmāk uzturēties sabiedrībā, pierādīt, ka viņš spēj būt likumpaklausīgs un ir labojies. Konkrētajā gadījumā soda mērķis ir sasniedzams ar apsūdzētā neizolēšanu no sabiedrības. Šāds sods ir ne vien taisnīgs un apsūdzētā izdarītajam noziedzīgajam

nodarījumam adekvāts, bet arī atbilstošs apsūdzētā personībai un soda preventīvo mērķu sasniegšanai.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, ka nav konstatēti apsūdzētā atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi. Atbilstoši Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcijai, ievērojot Krimināllikuma 38.pantā brīvības atņemšanas noteiktos termiņus, tiesa uzskata, ka apsūdzētajam brīvības atņemšanas sods nosakāms uz četriem mēnešiem, nosakot to nosacīti ar pārbaudes laiku uz sešiem mēnešiem.

Nosacīti notiesāto uzraudzība tiek veikta Valsts probācijas dienesta struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai. No lietas materiāliem redzams, ka apsūdzētā deklarētā dzīvesvieta ir /adrese/. Līdz ar to saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 528.panta otro daļu nosacīti notiesātā uzraudzība uzdodama Valsts probācijas dienesta Aizkraukles teritoriālajai struktūrvienībai.

Apsūdzētajam ir piemērojams Krimināllikuma 262.panta otrās daļas panta sankcijā paredzētais obligātais papildsods - transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcija paredz papildsodu transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem. Ņemot vērā apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas laiks ir nosakāms uz vienu gadu un sešiem mēnešiem.

Izvērtējot Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcijā paredzētā papildsoda mantas konfiskācijas piemērošanas iespējamību, tiesa secina, ka papildsods – mantas konfiskācija, šajā gadījumā nevar tikt piemērots, jo transportlīdzeklis, ar kuru apsūdzētais izdarījis Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgu nodarījumu, nepieder viņam *(lietas 7.lapa)* un līdz ar to daļēja mantas konfiskācija, attiecinot to uz traktortehniku Krimināllikuma 42.panta trešās daļas kārtībā, nav piemērojama.

Drošības līdzeklis apsūdzētajam nav piemērots. Tā kā tiesai nav pamata uzskatīt, ka apsūdzētais varētu izvairīties no sprieduma izpildes, tad drošības līdzekļa piemērošanai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 241.panta trešo daļu nav pamata.

Procesuālo izdevumu un lietisko pierādījumu lietā nav.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499., 511., 512., 520., 527.- 530.pantu tiesa

nosprieda

atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar brīvības atņemšanu uz 4 (četriem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 (vienu) gadu un 6 (sešiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sodu /pers. A/ noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 6 (sešiem) mēnešiem.

Notiesātāpersona A. pārraudzību uzdot Valsts probācijas dienesta Aizkraukles teritoriālajai struktūrvienībai.

Drošības līdzekli /pers. A/ nepiemērot.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 (desmit) dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2015.gada 27.jūlijā plkst.16.00.

Tiesnese L.Baltmane-Zepa